

CENTRUM VOOR LANDBOUWDOCUMENTATIE.

Reeds lang bestonden er plannen om de documentatiewerkzaamheden op het gebied van de landbouw, die tot nu toe op twee plaatsen in Nederland op gelijke wijze geschiedden, samen te voegen, nadat reeds geruime tijd door voortdurende samenwerking der betreffende instellingen een zekere coördinatie bereikt kon worden. Thans is overgegaan tot oprichting van een Centrum voor Landbouwdocumentatie waarin het werk van de sectie Landbouwdocumentatie van de afdeling Documentatie van het Ministerie van Landbouw, Visserij en Voedselvoorziening en de afdeling Documentatie van de Bibliotheek van de Landbouwhogeschool te Wageningen is samengesmolten. Mogen in het algemeen aan centralisatie dikwijls nadelen kleven, die de voordelen ten dele opheffen, in het onderhavige geval wegen de voordelen wel in ruime mate tegen de nadelen op. Aangezien de oprichting van dit nieuwe centrum misschien op andere gebieden van literatuurvoorlichting een voorbeeld voor een soortgelijke organisatievorm kan zijn, lijkt het passend hieronder op een en ander even nader in te gaan.

Gezien het ruimtelijke karakter van de landbouw zijn de betreffende voorlichtingsdiensten, proefstations, instellingen van lager- en middelbaar onderwijs, consulentschappen en industrieën voor verwerking van landbouwproducten over geheel Nederland verspreid en hadden de beide genoemde documentatieinstellingen dan ook overwegend te doen met schriftelijk verkeer met hen, die literatuurinlichtingen vroegen. Slechts wat twee groepen betreft, namelijk de overheidsdiensten en semi-officiële instanties (den Haag) enerzijds en de wetenschappelijke onderzoekers en studenten (Wageningen) anderzijds, kan van een plaatselijke kring van geïnteresseerden gesproken worden. Nu het nieuwe Centrum te Wageningen (p.a. Bibliotheek van de Landbouwhogeschool) gevestigd is, wordt aan de verlangens van de eerstgenoemde groep tegemoet gekomen door de aanwezigheid van één van de medewerkers van het Centrum in den Haag (p.a. Afdeling Documentatie van het Ministerie van Landbouw, Visserij en Voedselvoorziening, Bezuidenhout 30).

De voordelen van de samenvoeging zijn de volgende:

1. Er behoeft niet langer op twee plaatsen in den lande hetzelfde (dikwijls kostbare) volledige bibliografische materiaal bijgehouden en aangekocht te worden. Behalve aan vakbibliografieën moet hierbij ook gedacht worden aan de voornaamste nationale bibliografieën, aan de bibliografische standaardwerken e.d. Door de gezamenlijke krachtinspanning op één plaats kan bovendien het vervolmaken van het bibliografische apparaat nagestreefd worden. De beide instellingen afzonderlijk zouden dit moeilijker tot stand kunnen brengen.
2. Een belangrijk voordeel is de combinatie in één hand van de verzorging van de passieve en actieve documentatie op het gebied van de landbouw. Onder actieve documentatie wordt verstaan de uitgifte van het orgaan „Landbouwdocumentatie”, welke uitgifte tot nog toe geschiedde door de sectie Landbouwdocumentatie van de Afdeling Documentatie van het Ministerie van Landbouw, Visserij en Voedselvoorziening — onder passieve documentatie de werkzaamheden van het verstrekken van literatuurinlichtingen op aanvraag van derden. Het wordt nu immers mogelijk de actieve documentatie volkomen af te stemmen op de, uit de passieve documentatiewerkzaamheden verkregen, gegevens omtrent de vragen en behoeften die op het onderhavige gebied bestaan. Blijkt bijv. uit binnenkomende aanvragen voor een bepaald

onderwerp of een bepaald gewas een groeiende belangstelling, dan kan bij de keuze der in „Landbouwdocumentatie” op te nemen referaten hiermede beter en spoediger rekening gehouden worden dan tot nog toe het geval was, waar de vragen op twee verschillende plaatsen binnenkwamen en alleen voorzover het uitgebreidere literatuuronderzoekingen betrof, uitgewisseld konden worden.

3. Er wordt dubbel werk voorkomen want er kwamen steeds gevallen voor waarin aanvragers tegelijkertijd schreven naar beide adressen.
4. Een ander groot voordeel is voorts, dat door combinatie van de op de genoemde afdelingen werkzame personen, de mogelijkheid wordt geopend het zeer uitgebreide gebied van de landbouw min of meer te verdelen waardoor een zekere specialisering van de betrokkenen kan worden verkregen, hetgeen de snelheid, de volledigheid en de ter zake kundige behandeling der aanvragen slechts ten goede zal kunnen komen. In de praktijk zal het er dus op neerkomen dat, terwijl tot nog toe iederéén élk soort van aanvragen te behandelen kreeg, er thans een taakverdeling naar vakgebieden zal kunnen worden voorbereid.
5. De geboden service opent de mogelijkheid t.z.t. aan de aanvragers, voorzover het geen officiële instanties zijn, een zekere tegenprestatie te vragen voor het werk dat te hunnen behoeve op het Centrum geschiedt. Hiervoor wordt de vorm van een vereniging van vrienden van het Centrum overwogen.

De keuze van Wageningen als zetel van het centrum werd mede bepaald door het volgende:

1. De omvang van de bibliotheek van de Landbouwhogeschool, waar grotere collecties en meer tijdschriften aanwezig zijn dan op de bibliotheek van het Ministerie van Landbouw, Visserij en Voedselvoorziening.
2. Te Wageningen bevindt zich het grootste aantal medewerkers aan het tijdschrift „Landbouwdocumentatie”.
3. Te Wageningen is het eenvoudigste contact met de meeste wetenschappelijke instellingen, werkzaam op het gebied van landbouwwetenschap.
4. Het aantal gevallen van mondeling literatuurvoorlichting is te Wageningen (studenten en onderzoekers der laboratoria en instituten) groter dan dat in den Haag (overheidsdiensten en officiële organisaties). Zoals reeds vermeld is er echter ten dienste van deze laatsten een vertegenwoordiger van het Centrum in den Haag.

Een commissie van advies inzake literatuurdocumentatie op het gebied van de landbouw, waarin zitting zullen hebben vertegenwoordigers van het Ministerie, van de Landbouwhogeschool, van het Koninklijk Instituut voor de Tropen en van de Instituten voor landbouwkundig onderzoek en waarvan de leiding van het Centrum het secretariaat zal voeren, waarborgt het nodige contact op bredere basis.

Tenslotte nog enkele woorden over de hulpmiddelen waarmede het Centrum zal trachten de passieve documentatie te verzorgen. Uiteraard moeten hier in de eerste plaats genoemd worden de catalogi en collecties van de bibliotheek van de Landbouwhogeschool en de onder haar ressorterende handbibliotheken en de daarin aanwezige bronnen als: referaattijdschriften, verzamelreferaattijdschriften, bibliografieën, monografieën, tijdschriftenlijsten, catalogi van speciale bibliotheken, handboeken, symposia, monografieën en dergelijke. Daarnaast is te Wageningen het Documentatiesysteem waarvan Koekebakker reeds in dit blad (jrg. 34, blz. 116) een beschrijving heeft gegeven. Dit is een welkome aanvulling voor de documentatie van de literatuur van de laatste vijf jaar, omdat de grote buiten-

landse referaatorganen dikwijls achter zijn. Tenslotte zal het Centrum voor de passieve documentatie samenwerking zoeken met de reeds bestaande gespecialiseerde documentatiediensten op het gebied van de landbouw (bijv. documentatiedienst van het Rijksinstituut van Pluimveeteelt te Beekbergen) en aangrenzende terreinen (bijv. documentatiedienst Vezelinstituut T.N.O. Delft).

TH. P. LOOSJES.

Dr. A. A. VAN RIJNBACH

Op de jaarvergadering van 20 Juni van de Maatschappij der Nederlandse Letterkunde te Leiden heeft Dr A. A. van Rijnbach zijn functie als bibliothecaris dier Maatschappij neergelegd en is hij op grond van zijn bijzondere verdiensten tot erelid benoemd, na het bibliothecariaat niet minder dan 23 jaren op bekwame wijze te hebben waargenomen.

Na eerst in de oude en nieuwe boekhandel alsmede in een drukkerij werkzaam te zijn geweest, begon hij zijn studie in de letteren bij de professoren Verdam en Uhlenbeck en de historici Blok en P. L. Muller, om vervolgens in 1926 bij prof. de Vooys te promoveren op een proefschrift getiteld: *De kluchten van Gerbrand Adriaensz. Bredero*.

In 1927 tot lid der Maatschappij gekozen, werd hij reeds een jaar later tot bibliothecaris benoemd en als zodanig heeft hij zich aan zijn taak met grote nauwgezetheid en bekwaamheid gewijd.

Voor de vier verschillende gebieden van wetenschap en kunst, waarvan de beoefening door de Maatschappij wordt bevorderd, te weten de Nederlandse taal- en letterkunde en de vaderlandse geschied- en oudheidkunde heeft de heer van Rijnbach de aankoop en verwerving van boeken en tijdschriften systematisch ter hand genomen en heeft hij het ruilverkeer met de meeste landen in Europa, vooral met België en Duitsland middels de vanwege de Maatschappij uitgegeven publicaties aanmerkelijk uitgebreid. De belangrijkste aanwinst tijdens zijn bibliothecariaat is wel geweest de aankoop van de verzameling Boekenooogen in 1931, waarvan een volledige catalogus werd samengesteld. Hierdoor werd de bibliotheek der Maatschappij, die thans niet minder dan 1900 handschriften en ongeveer 65.000 delen omvat, vermeerderd met ongeveer 500 werken, inzonderhand volksboeken en Moeder-de-Gans uitgaven.

Ook op andere wijze dan door aankoop en uitbreiding van het ruilverkeer heeft Dr van Rijnbach de bibliotheek verrijkt. Zo heeft hij steeds belangstelling gevraagd voor de boekerij bij de leden van de Maatschappij en de belangrijkste uitgevers, die vaak kostbare werken geschonken hebben.

Dr van Rijnbach is nog vele jaren bestuurslid geweest van de openbare leeszalen te Alkmaar, Dordrecht en Leiden. Als zodanig